

दुर्लभं तत्त्वदर्शनम् । दुर्लभा सहजायस्या सदगुरोः क-
 रणां विना । विविधैरासनैः कुम्भैर्विचित्रकरखैरपि ।
 प्रबुद्धायामादिशक्तौ प्राणः शून्ये विधीयते । उत्पन्न
 शक्तिर्बोधस्य त्यक्तनिःशेषकर्मणः । योगिनः सहजायस्या
 स्वयमेव प्रकाशते । सुषुम्णावाहनि प्राण्ये शून्ये
 विशति मारुते । तदा समस्तकर्मणि निरूलयति कर्म-
 वित् । अमलो निर्मलः शून्यं जगद्वैतचराचरम् । चित्ते
 समत्वमापन्नो वायुं प्रजति मध्यमे । एषाऽमरोली व
 ज्रोली सहजोली सताऽपि च । ज्ञानं कुतो मनसि जीवति
 देवि ! तावत् प्राण्येऽपि जीवति मनो म्रियते न तावत् ।
 प्राणमनोद्वयमिदं विचर्यं प्रयाति मोक्षं स गच्छति
 नरो न कथञ्चिदन्यः । रसस्य मनसश्चैव चञ्चलत्वं
 स्वभावतः । रसो बद्धो मनो बद्धं किं न सिध्यति भू-
 तले । मुञ्क्तो हरते व्याधिं ऋतो जीवयति स्वयम् ।
 बद्धः खेचरतां धत्ते रसो वायुश्च भैरवि ! । इन्द्रियाणां
 मनो नाथो मनोनाथश्च मारुतः । मारुतस्य लयो नाथः
 स लयो नादमाश्रितः । स्वयमेव तु मोक्षाख्यो अस्तु
 वापि सतान्तरे । मनःप्राणलयौ नादमैकीकृत्य प्रवर्तते ।
 मनसोच्छ्वासनिःश्वासप्रध्वस्तविषयपङ्कः । निश्चेष्टा निर्वि-
 काराश्च लयं यान्ति च योगिनः । चञ्चिन्नसर्व-
 सङ्कल्पो निःशेषाशेषचेष्टितः । स्वावगम्यो लयः कोऽपि
 मनोवाचामगोचरः । यत्तु दृष्टिर्लयस्तत्र भूतेन्द्रिय
 सनातनी । स्यात् शक्तिः सर्वभूतानां दृष्टिर्लक्ष्ये न स-
 कृता । वेदशास्त्रपुराणाद्याः सामान्यगणिका इव ।
 एकैव शास्त्राणी सुद्रा सर्वतन्त्रेषु गोपिता । अन्त-
 र्लक्ष्यं बहिर्दृष्टिर्निःशेषोन्मेषवर्जिता । एषा तु शा-
 स्त्राणी सुद्रा सर्वतन्त्रेषु गोपिता । अन्तर्लक्ष्यविहीनचित्त
 पवनो योगी यदा वर्तते दृष्ट्या निश्चलतारया बहि-
 रसौ पश्यन्न पश्यत्यपि । सुद्रेयं खलु शास्त्राणी भवति सा-
 युष्यत्प्रसादाद्गुरोः शून्याशून्यविवर्जितं स्फुरति यत्तत्त्वं
 पदं शास्त्रम् । अर्द्धाद्वाटितलोचनः स्थिरमना नासापदत्ते
 क्षणः । चन्द्राकांविनीलानतासुपनयेक्षिप्रप्रन्दभावान्तरे ।
 ज्योतीरूपमगमनाक्षरहितं देदीयमानं परम् तत्त्वं
 तत्पदमेव वस्तु परमं वाच्यं किमत्राधिकम् । श्रीशा-
 स्त्राणां खेचर्याश्च अवस्थाचलभेदवः । तारे ज्योतिःषु
 संयोज्य किञ्चिद्दुश्चालयेद् भ्रुवौ । पूर्वयोगस्य
 सागौऽयसुखमनोकारलक्षणः । केचिदागमजातेन
 केचिन्नयसङ्कुलाः । केचित्तर्केण सञ्चलन्ति नैव जानन्ति

कारकम् । सातालाद्यादिनीवशिखरे मेरुमूले तदस्ति-
 तत्त्वं चैतत् प्रवदति सुधीः सन्मुखं निम्नगानाम् । च-
 न्द्रात् शारः स्ववति वपुषस्तो न ऋत्युर्नरायान्तं बध्नी-
 यात् खकरखभिदा शून्यथा कायसिद्धिः । दिवा न पूज-
 येत्किञ्च रात्रौ नैव प्रपूजयेत् । सततं पूजयेत्किञ्च दिवा-
 रात्रौ च पूजयेत् । सुचिरं ज्ञानजनकपञ्चस्रोतःसम-
 न्वितम् । तिष्ठते खेचरी सुद्रा तस्मिन् स्थाने न संशयः ।
 चित्तं चरति खे यथाञ्जिह्वा चरति खे गता । तेनैव
 खेचरी नाम सुद्रा सिद्धैर्न सख्यता । इच्छापिङ्गलयोग्यो
 शून्ये चैवानिहं प्रसेत् । तिष्ठते खेचरी सुद्रा तत्र सत्यं
 पुनः पुनः । सूर्याचन्द्रमसोर्मध्ये निरालम्बे तले पुनः ।
 संस्थिता व्योमचक्रेण सा सुद्रा नाम खेचरी । सा मयो-
 ज्जेदिता वासा साक्षाच्च शिववक्त्रभा । पूयेनुभाकृतं
 दिव्यं सुषुम्णापश्चिमे सुखे । पुरस्ताच्चैव पूर्येत
 निश्चिता खेचरी भवेत् । अभ्यसेत् खेचरीसुद्रासनमनी
 सा प्रजायते । अभ्यसेत् खेचरीं ताश्चुद्यावत् स्यादुयो-
 गान्द्रितः । संप्राप्तयोगनिद्रस्य कालो नास्ति कदाचन ।
 भ्रुवोर्मध्ये शिवस्थानं मनस्तत्र विधीयते । ज्ञातव्यं
 तत्पदं तस्यं तत्र कालो न विद्यते । चन्द्रसूर्याद्वयोर्मध्ये
 सुद्रां दद्याच्च खेचरीम् । निरालम्बे महाशून्ये व्योमचक्रे
 व्यवस्थिताम् । निरालम्बं मनः कृत्वा न किञ्चिदपि
 चिन्तयेत् । सवाह्यानन्तरे व्योम्नि घटवत् तिष्ठति श्रुवम् ।
 बाह्यवायुबंधा लीनः खस्य मध्ये न संशयः । स्वस्थानं
 गच्छति प्राणः सूर्याङ्के पवने तथा । एतत्प्रत्यक्षमानस्य
 वायुमार्गं दिवानिशम् । अभ्यासाञ्जीर्यते वायुमन-
 स्तत्रैव लीयते । अमृतं प्रायदेहसमापादनसमस्तकम् ।
 सिध्यते च नहायोगी महावक्त्रपराक्रमः । शक्तिमध्ये
 मनः कृत्वा मनः शक्तेस्तु मध्यगम् । मनसा चित्त-
 सात्विक्य धारयेत् परमं पदम् । स्वमध्ये कुण् चात्मान-
 सात्ममध्ये च खं कुण् ! । आत्मानं स्वमयं कृत्वा न
 किञ्चिदपि चिन्तयेत् । बाह्यचिन्ता न कर्तव्या तथैवान्तर-
 चिन्तनम् । सर्वचिन्तां परित्यज्य न किञ्चिदपि चिन्त-
 येत् । सङ्कल्पमात्रकलनाच्च जगत् समग्रं सङ्कल्पमात्रकल-
 नाङ्गिमनोविहीनम् । सङ्कल्पमात्रसिद्धस्तुष्टज्ज निर्विकल्प-
 माश्रिय निश्चलमवाप्तुं सिद्धात्मशान्तिम् । कपूरं सक्तिं
 यद्वत् सैव्यं सखिने यथा । तथा सञ्जीवमानं च मन-
 स्तत्रैव विधीयते । ज्ञेयं सर्वमतीतञ्च ज्ञानञ्च मन उच्यते ।
 ज्ञानं ज्ञेयं मनश्चैव तान्यः पन्था द्वितीयतः । मनो